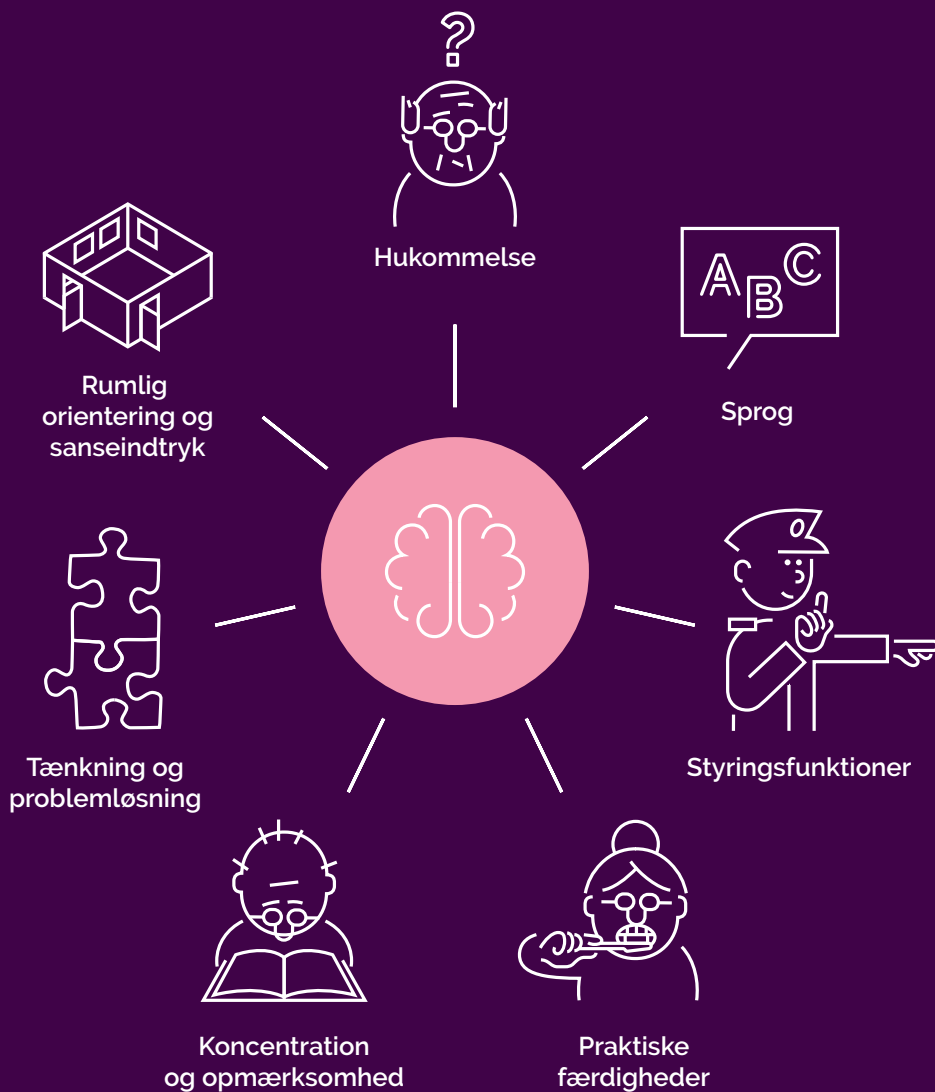

De kognitive funktioner

De kognitive funktioner

Kortet viser de kognitive funktioner, dvs. de mentale processer i hjernen, der gør, at vi kan opfatte verden, tænke og løse problemer.

Når et menneske er ramt af en hjernesygdom, fx demens, påvirker sygdommen de kognitive funktioner. Der vil være kognitive funktioner, som personen ikke mestrer til fulde mere, fx hukommelse og sprog, samtidig med, at andre fortsat er i behold, fx praktiske færdigheder.

Det vil være forskelligt fra person til person, hvordan man bliver ramt, også selvom diagnosen er den samme. I takt med at en demenssygdom udvikler sig, vil flere kognitive funktioner svækkes.

De kognitive funktioner er:

- **Rumlig orientering og sanseindtryk:** At tolke, opfatte og genkende omgivelserne. At kunne bedømme afstand og finde rundt.
- **Hukommelse:** At kunne lære og huske, at huske betydning af ord, færdigheder, begivenheder og følelsesmæssige oplevelser, gælder både kort- og langtidshukommelse.
- **Sprog:** At forstå, tale, evne at finde ordene og at bruge de rigtige ord i en logisk, forståelig sammenhæng. At holde tråden i en samtale.
- **Styringsfunktioner:** At tage initiativ og planlægge egne handlinger. Flexibilitet og evne til omstilling, at kunne vente og regulere affekt (følelsesudbrud).
- **Praktiske færdigheder:** At kunne beherske muskelbevægelser, planlægge sammenfattede bevægelser og forløb af bevægelser.
- **Koncentration og opmærksomhed:** At evne at fokusere, at evne delt opmærksomhed, grad af årvågenhed og mentalt tempo.
- **Tænkning og problemløsning:** At tænke abstrakt og kreativt, at evne sociale kompetencer og kunne sætte sig i en andens sted (udvise empati), at have dømmekraft og forstå konsekvenser af (egen) adfærd.

Brug modellen til at skabe overblik over, hvilke kognitive funktioner og ressourcer, som en borger fortsat har, og hvilke funktioner, borgeren er udfordret på.

Når I tilrettelægger plejen, kan I så tage højde for de funktionstab, der er, og samtidig understøtte de evner og ressourcer, som borgeren stadig har i behold. På den måde er en personcentreret omsorg og kommunikation med til at fremme den enkelte borgers livskvalitet og mestring ved fx demenssygdom.

Kilde: Sundhedsstyrelsens Demensrejsehold, 2024.